

KURTULUŞ SAVAŞI ANTLAŞMALAR DÖNEMİ

Pars

AKADEMİ

SERKAN CENGİZ

1

MUDANYA MÜTAREKESİ 11 Ekim 1922

Mütareke Temsilcileri

TÜRKİYE

İsmet İnönü

İNGİLTERE

General
Harrington

FRANSA

General
Charpy

İTALYA

General
Monbelli

Asım Gündüz

Tevfik Bıyıklıoğlu

General
Mazarakis

Yunan temsilcisi

Mazarakis

*limandaki donan-
mada bekletildi*

2

Maddeler

Türk / Yunan çatışması sona erecek

Yunan kuvvetleri 15 gün içerisinde **Meriç Nehrine kadar** Doğu Trakya'yı **İtilaf Devletlerine** teslim edecek

Türk / Yunan çatışması engellenmeye çalışıldı

Doğu Trakya'yı **İtilaf Devletleri** 30 gün içerisinde **Türk Kuvvetlerine** teslim edecek

Osmanlı **HUKUKEN** sona erdi

Bariş Antlaşması sonrası bir hafta içinde **İstanbul** boşaltılacak

Doğu Trakya **TBMM'** nin Jandarma Kuvvetlerine bırakılacak
Bu kuvvetler sadece güvenlik amaçlı olacak ve 8000'ni geçmeyecek

İstanbul, Boğazlar ve çevresi **TBMM Hükümeti'** ne bırakılacak

Osmanlı **HUKUKEN** sona erdi

Bariş antlaşmasına kadar **Türk Kuvvetleri** Çanakkale ve İzmit yarımadasında belirlenen çizgiyi geçmeyecek

İtilaf Devletleri

Bariş antlaşmasına kadar **İstanbul'da kuvvet bulun-**
duracak

3

KPSS BUNLAR GEL MEMURUM GEL

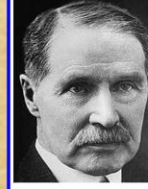
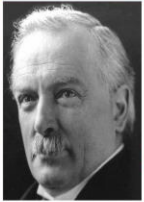
Mudanya Mütarekesi, **Fransa'** nın girişimi ile yapılmıştır.

Görüşmeler birara çıkmaza girse de **Fransa'** nın girişimi ile tekrar görüşmeler başladı

GERİLEME ANTLAŞMASI
David Lloyd George Sevri'den sonra **Mudanya'yı gerileme antlaşması** olarak ifade eder.

Bonar Law

İngiltere'de

- **Mudanya sonrası David Lloyd George istifa etti**
- Yerine **Bonar Law** hükümeti kuruldu

" **Kemalistlerin baskısı altında itilaf devletlerinin teslimiyetleri** " ifadesini kullanan ünlü tarihçi

Arnold Toynbee

1923'te Türkiye'ye gelip **Mustafa Kemal** ile görüştü

James Bryce - Arnold Toynbee

Arnold Toynbee

James Bryce ile birlikte **MAVİ KİTAP** adlı eseri yazdı.

OSMANLI İMPARATORLUĞUNDA
ERMENİLERE YÖNELİK MUAMELE
1915-1916

4

" **Fahri Müderrislik**"
Darülfünun'da Edebiyat
Medresesi Müderrisler Meclisi
Mustafa Kemal'e Yahya
Kemal Beyatlı' nın önerisiyle
risiyle **19 Eylül 1923'te**
" **Fahri Müderrislik**"
unvanı verilmesini kararlaştırdı

Refet Bele
1881 - 1963

İstanbul' un **TBMM'** ye teslim
edilme kararının alınmasından
sonra *İstanbul'a ilk giren kişi*
REFET BELE **19 Ekim 1922**
GÜL NİHAL VAPURU ile geldi

Refet Bele, Doğu Trakya'yı da
teslim aldı.

İngilizler **2 Ekim 1923'te**
İstanbul'u tamamen boşalttı.

5

KURTULUŞ SAVAŞININ MALİ KAYNAKLARI

Adet-i Ağnam

Küçükbaş hayvan vergisi

TBMM'nin ilk kanunu

Kuva-i Milliye için...

Halkın yaptığı bağışlar

Kongre Bağışları

Ege bölgesinden gelen
bağışlar

Oktrova

İthalat / İhracattan alınan
vergi

Teberrüt-ı Milliye

Öşür veren çiftçilerden
alınan ek vergi

Sovyet Rusya'dan
dönemler halinde
maddi destek

Nakdi Bedel

askere gidemeyecek olanlar-
dan **50 / 100 / 200 TL** alındı.

İmalat-ı Harbiye

Bu tezgahlarda
silah üretimi
yapıldı.

Et İhtiyacı...

Halktan karşılandı

Tekalif-i Milliye Emirleri

Sakarya savaşı öncesi
halktan toplanan
yardım

Muvazene-i Umumiye Kanunu - 1920

Reji İdaresi ve Duyunu
Umumiye idaresinin elin-
deki mallara el konuldu
(Hububat Tütün)

Reji: Tütün ekim ve satımının dene-
timini yapar

Hindistan

Hint Hilafet Komitesi

1921'den, 1924'e kadar
yardım gönderdi.

6

Azerbaycan
Azerbaycanlı kardeşleri-
mizden gelen yardımlar

Kıbrıs
Kıbrıs Türklerinden
gelen yardımlar

Fransa
1921 Ankara antlaş-
ması sonrası **bazı**
savaş araç gereç-
lerini bıraktı

f Pars AKADEMİ

SALTANATIN KALDIRILMASI 1 Kasım 1922

Kaldırılmasının Nedenleri

- **Mondros sonrası** işgallere **tepkisiz kalması**
- **TBMM'** nin **açılması** ve **isyanlarda etkili olması**
- **Ulusal Egemenliğe** **ters düşmesi**
- **Sevr Antlaşması'nı** **kabul etmesi**
- **TBMM'**deki **saltanat yanlılarının** varlığı
- **İkili yönetime** **sebeplermaları**
- **Lozan'a** Osmanlı Devleti'nin **davet edimesi**

Rıza Nur' un başında bulunduğu
80 kişi tarafından TBMM'ye sunu-
lan teklif sonucu kaldırıldı.

7

**KPSS'LİK
BUNLAR!!!**

VI. Mehmed Vahideddin
yurt dışına çıkma isteğini
işgal kuvvetleri komutanı
General Harrington'a
bildirdi.

General Harrington
padşahı kaçırmakla
suçlanmamak için
bu isteği **yazılı** olarak
aldı

600 yıllık Osmanlı Devleti
RESMEN SONA ERDİ

- **Böylece yönetimde ikilik**
sona erdi
- **İnkılâpların önü açıldı**

I.TBMM döneminin
inkılâbdır.

Laiklik yolunda
ATILAN İLK ADIM

SON ADIM
5 Şubat 1937 altı ilkenin
(**Laiklik dâhil**) 1924 anayasa-
sına dâhil edilmesi

Mustafa Kemal,
gelecek tepkileri önlemek
için **Halifeliği kaldırmadı**

Abdülmecid Efendi
162 oyla
Halife seçildi.

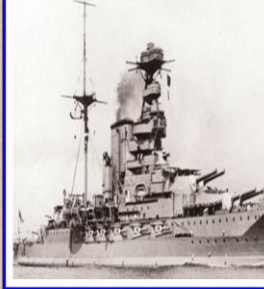

Tevfik Paşa Hükümeti
Saltanat kaldırıldığında
görev yapan **sadrızam**
- **Son Hükümet** -

8

Hüseyin Avni Sözen
Saltanatın Kaldırılması sonrası
TBMM Başkanı seçildi.

Vahdettin, oğlu
Ertuğrulla birlikte
17 Kasım 1922'de
Malaya Zırhlısı ile
Malta üzerinden
San Remo'ya geçti
Damat Ferit, Fransa'
ya sığındı.

Hâkimiyet-i Milliye Bayramı

2 Kasım 1922 Rauf Bey' in
(*Sinop Milletvekili*) önergesiyle
Hâkimiyet-i Milliye Bayramı
olarak kutlanmaya başladı.

Saltanatın Kaldırılması

CUMHURİYETÇİLİK

ve

LAİKLİK

ile ilgilidir.

24 Ekim 1923' te
kanunlaşarak **1935'e** kadar
Hâkimiyet-i Milliye Bayramı
olarak kutlandı.

f Pars AKADEMİ

9

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI 24 TEMMUZ 1923

I.TUR: 20 Kasım 1922 / 4 Şubat 1923

II.TUR: 23 Nisan 1923 / 24 Temmuz 1923

Ek Maddeler hariç
143 Madde'den oluşur.

I.TBMM: Görüşmeleri yaptı ve
imzaladı!

II.TBMM: Lozan'ı **onayladı!**

23 Ağustos 1923

Lozan Barış Antlaşması,

6 Haziran 1924'te
yürürlüğe girdi.

Rumine Sarayı' nda imzalandı

Lozan'a Gönderilen Heyet

Baş Delegeler

Rıza Nur

İsmet İnönü
Dışişleri Bakanı

Hasan Saka

Yusuf Kemal Tengirşenk sonrası
Dışişleri Bakanı oldu.

Diğer Delegeler

Münir Ertegün (Elçi)	Haim Nahum
Zeki Apaydın (Elçi)	(Türkiye Musevileri
Veli Saltık (Milletvekili)	Hahambaşı)
Cavit Bey	Ali Türk geldi
(Maliye Bakanı)	Cavit Açıkalın
Fuat Ağralı	Şükrü Kaya
(Sayıştay Başkanı)	Celal Bayar
Senüyiddin Başak	Şefik Başman
(Hukukçu)	

10

Katılan Ünlü Edebiyatçılar

Ruşen Eşref
Ünaydın

Yahya Kemal
Beyatlı

Katılan Ünlü Tarihçimiz

Yusuf Hikmet
Bayur

Türk İnkılâp Tarihi
adlı eseri vardır.

Türkiye, yapılacak olan konferansın **İZMİR**'de yapılmasını istedi.

Katılan Gazeteciler

I. TUR

İkdam:	Ahmet Cevdet
Vakit:	Ahmet Şükrü Esmer
Tanin:	Hüseyin Cahit Yalçın

II. TUR

Tevhid-i Efkâr:	Velid Ebuzziya
Vatan:	Ahmet Şükrü Esmer
İleri:	Suphi Nuri İleri
Akşam:	Ali Naci Karacan
Hâkimiyet-i Milliye:	Kerami Kurtbay
İkdam:	Mecdi Sadrettin Sayman
Yeni Gün:	Kemal Salih Sel
Vakit:	Asım Us
Tanin	Hüseyin Cahit Yalçın
Öğüt:	Ahmet Hidayet Reel

11

Katılan Devletler

TÜRKİYE

İngiltere
Fransa
İtalya
Yunanistan
Japonya
Romanya
Yugoslavya
Belçika
Portekiz

Boğazlarla İlgili

Sovyet Rusya
Gürcistan
Ukrayna
Bulgaristan

Trakya Sınırı ile ilgili görüşmelere de katıldı

Gözlemci

ABD

Musul, Kapitülasyonlar, Boğazlar, Azınlıklar, Savaş Tazminatı konusunda anlaşma sağlanamadı. Türkiye, **4 Şubat 1923'te konferansı terketti.**

Mustafa Kemal bu durumla ilgili olarak " Muhattaplarımız, bizimle üç-dört senelik hesap görmüyorlar. Hala muhattaplarımız eski Osmanlı Devletinin tarihe mâl olduğunu ve bugün yeni bir Türkiye Devletinin kurulduğunu ve bu devleti kuran milletin çok azimli olduğunu tam istiklâlden ve milli egemenlikten asla vazgeçmeyeceklerini anlamamışlardır. İşte bu yüzden tereddüt ediyorlar. ifadesini LOZAN için kullandı.

12

Katılan İngiliz Temsilcileri

I.Tur

II.Tur

Lord Curzon

Sir Montagu Rumbold

Katılan Fransız Temsilcileri

I.Tur

II.Tur

Bare
Roma Büyükelçisi

General Pelle

Lozan'ın Resmi Dilleri

İngilizce / Fransızca / İtalyanca

"Elimizdeki Türkçesi YOK"

I.Tur Görüşmelerde

İngiltere'nin Baskı Yaptığı Konular

Irak Sınırı
Musul
Boğazlar

Fransa'nın Baskı Yaptığı Konular

Borçlar
Yabancı Okullar
Suriye sınırı

İtalya'nın Baskı Yaptığı Konular

Adalar
Kabotaj

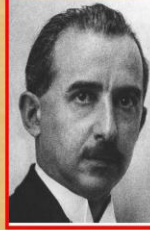
Sovyet Rusya'nın Baskı Yaptığı Konular

Boğazlar

Ortak Baskı Yapılan Konular

Kapitülasyonlar
Osmanlı Borçları

İsmet İnönü, konferansta

"Çok ıstırap çektik, çok kan döktük, bütün medeni milletler gibi istiklâl istiyoruz."

ifadesini kullandı.

13

I.Tur Lozan Görüşmeleri Sonrası Meydana Gelen Gelişmeler

Mustafa Kemal, halkın sorunlarını dinlemek için **yurtiçi gezileri** yaptı.

Eskişehir / İzmit / İzmir
Bursa / Balıkesir

Konferanstan sonuç elde edilememesi **İsmet Paşa'ya** eleştirileri arttırdı. Görüş ayrılıkları arttı. **Yeni bir meclis açılması gündeme geldi.**

1 Nisan 1923 Seçim kararı alındı

19 Nisan 1923 I.TBMM son toplantısını yaptı

11 Ağustos 1923 II.TBMM dönemi başladı.

Zübeyde Hanım
1857 - 1923

Mustafa Kemal' in annesi **Zübeyde Hanım** vefat etti.
15 Ocak 1923

Doğum Yeri: LANGAZA

Yeni kurulan **Türkiye Devleti'** nin ekonomik politikalarını belirlemek için **İzmir İktisat Kongresi** yapıldı
17 Şubat 1923

" Kongre başkanlığına **Kâzım Karabekir** seçildi."

14

LOZAN'IN MADDELERİ

SINIRLAR

Doğu Sınırı: Daha önceki antlaşmalarla çizildiği için **-Kars Antlaşması-** Doğu sınırı konuşulmamıştır.

- HATAY -

20 Ekim 1921 **Ankara Antlaşması'** na göre çizildi.

Hatay, Türkiye dışında kaldı.

Trakya Sınırı:

29 Eylül 1913 **İstanbul Antlaşması**
11 Ekim 1922 **Mudanya Mütarekesi**

Meriç Nehri sınır kabul edilmişti.

LOZAN'da aynı durum kabul edildi.

Güney Sınırı: - **MUSUL** -
İngiltere, Musul ve Kerkük'ü petrol için...

Türkiye, Türk nüfusunun fazla ve Wilson İlkelerine göre hareket edilmesini istediği için...

Her iki devlet

ANLAŞAMADI

Doğu Trakya, TÜRKİYE' ye (Edirne / Kırklareli / Tekirdağ)

Batı Trakya, geri alınamadı.

HALK OYLAMASI YAPILMADI.

Misak-ı Milliye'ye aykırı çözüldü.

15

Ege Adaları:

Sakız Sisam Semadirek
Limni Midilli Ahikerya

Yunanistan'a bırakıldı.

Bozacaada (Taşoz)

Gökçeada (İmroz)

TÜRKİYE' ye bırakıldı.

Rodos ve 12 Ada:

15 Ekim 1912 **Uşi Antlaşması** ile geçici olarak **İtalya'** ya bırakılmıştı.

LOZAN'da

Rodos

12 Ada

Meis Adaları

İtalya' ya bırakıldı.

II. Dünya Savaşı sonrasında;
1947 Paris Antlaşmasıyla

Rodos

12 Ada

Meis Adaları

Yunanistan'a bırakıldı.

Kıbrıs: **İngiltere'** ye bırakıldı.

1878'de **İngiltere'** nin kontrolüne bırakılmıştı.

1914'te **İngiltere** ilhak etti.

LOZAN'da aynı durum kabul edildi.

TÜRKİYE,

Mısır

Sudan **İngiltere** lehine

Irak haklarından vazgeçti.

Kıbrıs

16

İstanbul:

En uzun süre işgal altında kalan şehrimizdir.
13 Kasım 1918 / 6 Ekim 1923

İngiliz General Harrington ARABIC adlı gemiyle
İSTANBUL'U TERKETTİ

Lozan sonrası, 6 Ekim 1923'te
İstanbul'a giren **Türk Ordusunun**
başındaki komutan:

ŞÜKRÜ NAILİ PAŞA

Mudanya sonrası, 19 Ekim 1922'de
İstanbul'a giren **REFET BELE**

17

DIŞ BORÇLAR

Kaybedilen topraklar için olan borçlar
buradaki devletler arasında paylaştırıldı

Misak-ı Milli Sınırları içinde kalan yerler
için kendi payımıza düşeni;

Türk Lirası ve **Fransız Frangı** olarak
taksitler halinde **1954'e** kadar ödedik.

1929'da "**Dünya Ekonomik Buhranı**"
yaşandı.

1928 / 1931 / 1933'te
"**Ödeme planları**"
tekrar gündeme geldi.

1930'da
"**Merkez Bankası**"
kuruldu.

Borçlar konusunda
en fazla sorun yaşadığımız devlet **FRANSA**

DUYUN-U UMUMİYE

- Tamamen kaldırıldı.
 - **Ekonomik ve Siyasi bağımsızlık** sağlandı.
 - **Misak-ı Milliye'ye** uygun çözüldü.
- Milliyetçilik**
ilkesi ile ilgilidir.

Avrupalı devletlerin
işlerimize karışmasını
engellemek amaçlandı.

- **Misak-ı Milliye'ye**
uygun çözüldü.

AZINLIKLAR

Türkiye bu konuyu
iç mesele olarak gördü

Ülkedeki bütün vatandaşlar
Türk Vatandaşı
kabul edildi.

MÜBADELE

Nüfus Mübadelesinin diğer adı
ETABLİ MESELESİ

Yunanistan'daki Türkler
Türkiye'deki Rumlar
karşılıklı olarak yer değiştirecek

Batı Trakya'daki **Türkler** ile
İstanbul, Gökçeada ve
Bozcaada'daki **Rumlar**

HARİİÇ!!!

Mübadele sorunu
LOZAN sonrası
devam etti.

1930'da Venezilos'un **Türkiye**
ziyareti sorunun çözümü için
zeytin dalı olarak görüldü.

SAVAŞ TAZMİNATI

1923'e kadar devletler
kayıp ve zararlarından dolayı
her türlü parasal istemde
bulunma hakkında
karşılıklı olarak vazgeçerler

Yunanistan, Batı Ege'de
verdiği zararlar için;
KARAAĞAÇ ve **BOSNAKÖY'** ü
Savaş tazminatı olarak
Türkiye'ye verecektir.

Bu durum **Yunanistan'** ın
Kurtuluş Savaşı'nın
sorumluluğunu üstlendiğini
gösterir.

Türkiye, Reşadiye ve
Sultan Osman'ın
Osmanlı döneminde İngil-
tere'ye ödenen **para** hakkında
vazgeçtiğini gösterir.

Osmanlı bu iki geminin parasını I.Dün-
ya savaşı öncesi İngiltere'ye peşin ola-
rak ödemiş, ancak ne gemileri ne de
parasını alabilmişti.

f Pars AKADEMİ

19

BOĞAZLAR

- Boğazlar, **Türk toprağı** sayılacak
- Başkanı Türk olan **Uluslararası komisyon**
tarafından yönetilecek

BOĞAZLAR KOMİSYONU

- Görevini **Milletler Cemiyetinin**
koruyuculuğu altında yapacak
- Her yıl çalışmalarını gösteren bir
bir rapor verecek
- Ticaret bakımından ve gemilerin
geliş / gidişine ilişkin
bütün bilgileri sunacaktır.

Lozan' göre Boğazların güvenliğini
Milletler Cemiyeti
sağlayacak

Boğazlardan Geçiş

- Askeri olmayan gemi ve uçaklar **barış za-**
manında boğazlardan geçebilecek, geçişi
zaman ve tonaj bakımından sınırlandırılacak
- Ticaret gemileri **serbestçe** geçebilecek
- Savaş zamanında, **Türkiye** tarafsız kalırsa
gemiler **serbestçe** geçebilecek
- Savaş zamanında, **Türkiye** savaşta ise
tarafsız gemiler ve askeri olmayan tarafsız
uçaklar **serbestçe** geçebilecek

f Pars AKADEMİ

Lozan'a göre Boğazların her iki
yakasından **Türk askeri**
OLMAYACAK
15 km'ye kadar izin verildi

20

- LOZAN'da Boğazlar maddesi

Ulusal Egemenliğimize
Ulusal Bağımsızlığımıza
Misak-ı Milliye'ye
aykırı çözüldü.

1936'da **Montrö Boğazlar Sözleşmesi**
ile, **Boğazlar Komisyonu'nun**
tüm yetkileri
TBMM'ye bırakılmıştır.

KAPİTÜLASYONLAR

-Tamamen kaldırıldı.

- **Ekonomik ve Siyasi**
bağımsızlık sağlandı.

Milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir.

YABANCI OKULLAR

Türkiye kendi *iç meselesi*
olarak gördüğü için
konferansta konuşulmasını
KABUL ETMEDİ

Yabancı Okulların
Türkiye'deki yasalar
çerçevesinde ele
alınacağı ifade edildi.

Yabancı Okullar Sorunu
LOZAN'dan sonra
yeniden gündeme
gelecektir.

Türkiye bu konuda
TAVİZ VERMEYECEKTİR

Yabancı Okullar Sorununda
en fazla
Fransa ve **Papalık**
sorun oldu

21

PATRIKHANE

Patrikhane ile ilgili
doğrudan bir karar
alınmadı.

Avrupalı Devletler,
patrikhaneyi kullanıp
içişlerimize karışmaktaydı

Türkiye patrikhanenin ülke dışına
çıkarılması için çok uğraştı.
Ancak **Avrupalı Devletlerin**
baskısı sonrası ülkeden
çıkarılmadı.

Patrikhanenin
ülkedeki hukuk kurallarına
bağlı olması kabul edildi.

KPSS BUNLAR
GEL MEMURUM GEL

Misak-ı Milliye'ye Uygun Çözülen Konular

- ➔ Kapitülasyonlar
- ➔ Azınlıklar
- ➔ Duyun-u Umumiye
- ➔ Dış Borçlar
- ➔ Mübadele
- ➔ Yabancı Okullar
- ➔ Ermeni Meselesi'nin gündeme gelmesine izin verilmedi

Çözilemeyen Konu

MUSUL MESELESİ

Pars

AKADEMİ

22

Misak-ı Milliye'ye aykırı karara varılıp; ileride uygun olarak çözülecek konular

- ➔ Boğazlar Meselesi
- ➔ Hatay (Suriye Sınırı)

f Pars AKADEMİ

Lozan'da Türkiye'nin lehine çözümlenip yeniden gündeme gelen konular

- ➔ Yabancı Okullar
- ➔ Dış Borçlar
- ➔ Mübadele

LOZAN, geçerliliğini günümüze kadar koruyan bir antlaşmadır.

Lozan'dan sonra yeniden gündeme gelen konular

- ➔ Yabancı Okullar (1925)
Lehimize çözülmüştü
Yeniden gündeme geldi.
- ➔ Dış Borçlar (1928 / 1931 / 1933)
Lehimize çözülmüştü
Yeniden gündeme geldi.
- ➔ Mübadele (1930)
Lehimize çözülmüştü
Yeniden gündeme geldi.
- ➔ Musul Meselesi (1926)
Hiç çözülememişti.
- ➔ Boğazlar (1936)
Aleyhimize çözülmüştü
Yeniden gündeme geldi.
- ➔ Hatay (Suriye sınırı) 1939
Aleyhimize çözülmüştü
Yeniden gündeme geldi.
- ➔ Kıbrıs (İngiltere'ye bırakılmıştı.)
Aleyhimize çözülmüştü
1954'te Yeniden gündeme geldi.